

S. 1917

Výbor: Výbor pro justici

Název: **Zákon o konfiskaci majetku**

Důvodová zpráva

Obecná část

Zákon reaguje na situaci kolem konfiskace civilního majetku (tzv. „civil asset forfeiture“). Konfiskace je vedena zpravidla policejními orgány mimo trestní řízení, často na základě pouhé domněnky o tom, že osoba, jejíž majetek se konfiskuje, spáchala trestný čin. Při zahájení konfiskace nesdělují příslušný orgán obvinění a nezahajuje se trestní řízení s danou osobou. Konfiskace tak může v extrémním případě vést ke zvláštní dané úřední osoby, která majetek konfiskuje. Z tohoto důvodu je nutné dát řízení o konfiskaci jasné mantinely a pravidla.

Zvláštní část

1. Hlava I

Hlava I zákona obsahuje vymezení konfiskace a případů, na které zákon dopadá. Zákon ovlivní jak konfiskaci federálními orgány, tak orgány státními, pokud daný federální stát konfiskaci připouští.

2. Hlava II

Hlava I stanoví základní zásady, kterými musí být vedeno jakékoliv řízení o konfiskaci. Vzhledem k tomu, že jde o zvláštní typ řízení mimo řízení trestní i občanskoprávní (v zásadě lze říci, že se jedná o řízení mezi orgánem provádějícím konfiskaci a danou věcí, která se konfiskuje), musejí být zaručena ústavní práva osoby, jejíž majetek je konfiskován. V tomto ohledu jde zejména o právo na spravedlivý proces. Druhý odstavec Par 201 obsahuje zásadu presumpce nevin, která je blízká trestnímu řízení. Dle názoru předkladatele zákona, vzhledem k tomu, že řízení o konfiskaci majetku s trestním řízením úzce souvisí, měla by být tato zásada obsažena i v řízení o konfiskaci majetku.

Důležitou součástí řízení o konfiskaci je zásada proporcionality (Par 202) a zásada subsidiarity (Par 203). Zásada proporcionality směřuje k užití konfiskace jako sankčního prostředku. Konfiskovat je možné vždy jen v takové míře, která se jeví vzhledem k okolnostem případu účelná.

Zásada subsidiarity spočívá v tom, že ke konfiskaci nelze přistoupit, pokud existují jiné, účelnější prostředky (například propadnutí věci v trestním řízení). Konfiskovat tedy v zásadě pouze za předpokladu, že by účely trestního řízení nemohlo být dosaženo, například proto, že existuje důvodná obava, že by pachatel trestného činu danou věc, která má být konfiskována ukryl, znehodnotil, případně dokonat trestný čin.

Povinnost prokázat, že byly podmínky subsidiarity a proporcionality naplněny, leží na orgánu, který konfiskaci provádí. Důkazní břemeno nelze za žádných okolností přenášet na osobu, jejíž majetek je konfiskován.

3. Hlava III

Hlava III vymezuje, jaký majetek může být předmětem konfiskace. Majetek, který může být konfiskován, je vymezen jednak pozitivně, jednak negativně. Pozitivní vymezení majetku způsobilého ke konfiskaci se ponechává na federálních státech. Federální státy svými právními předpisy stanoví, které movité věci jsou ke konfiskaci způsobilé. Půjde zejména o movité věci, které mohou být použity k trestné činnosti, konkrétní vymezení se však ponechává v diskreci federálních států. Není vyloučeno, aby federální státy možnost konfiskace movitého majetku vyloučily úplně.

Zákon vymezuje věci způsobilé ke konfiskaci i negativním způsobem (federální státy v tomto případě nemají možnost odchýlit se od federální zákonné úpravy). Nelze konfiskovat nemovitý majetek a dále majetek, který je nezbytný pro zachování minimální životní úrovně, movité věci sloužící k uspokojování základních lidských potřeb a movité věci nezbytné po výkon povolání nebo řádné podnikatelské činnosti. Peněžní prostředky a pohledávky na bankovních účtech (prostředky na bankovních účtech) lze konfiskovat nejvýše do částky 1.000.000 USD.

4. Hlava IV

Hlava IV zákona stanoví procesní pravidla pro provádění konfiskace. Par. 401 stanoví, které orgány jsou ke konfiskaci oprávněny. Dle aktuálního návrhu zákona jde o všechny federální bezpečnostní agentury a zároveň ty státní bezpečnostní složky, u kterých tak stanoví právní předpisy daného federálního státu.

Aby bylo zabráněno úplné svévoli konfiskujícího orgánu, musí tento orgán sdělit dané osobě důvody konfiskace a poučit ji o jejích právech (právo na spravedlivý proces, možnost podání opravných prostředků podle Par 403 zákona).

Proti konfiskaci (rozhodnutí o konfiskaci), kterou provedl federální nebo státní orgán, může daná osoba podat námitku. Námitku je však nutné podat nejpozději do 48 hodin od rozhodnutí o konfiskaci. Podaná námitka má odkladný účinek. To znamená, že konfiskace není pravomocná a daná osoba nebude zbavena vlastnického práva ke konfiskované věci do doby rozhodnutí (potvrzení konfiskace) soudem. O podané námitce rozhoduje příslušný soud.

Orgán, který provedl konfiskaci, zaeviduje konfiskovaný majetek v příslušném veřejně dostupném rejstříku. Není oprávněn s ním nakládat a je povinen tento majetek předat Ministerstvu financí. Ministerstvo financí pak rozhodne, jakým způsobem s majetkem naloží, tedy zda jej předá zpět orgánu, který konfiskaci provedl, nebo s ním naloží jiným způsobem. Tím bude omezena účelovost konfiskace.

5. Hlava V

Hlava V stanovuje účinnost zákona na začátek roku 2020.